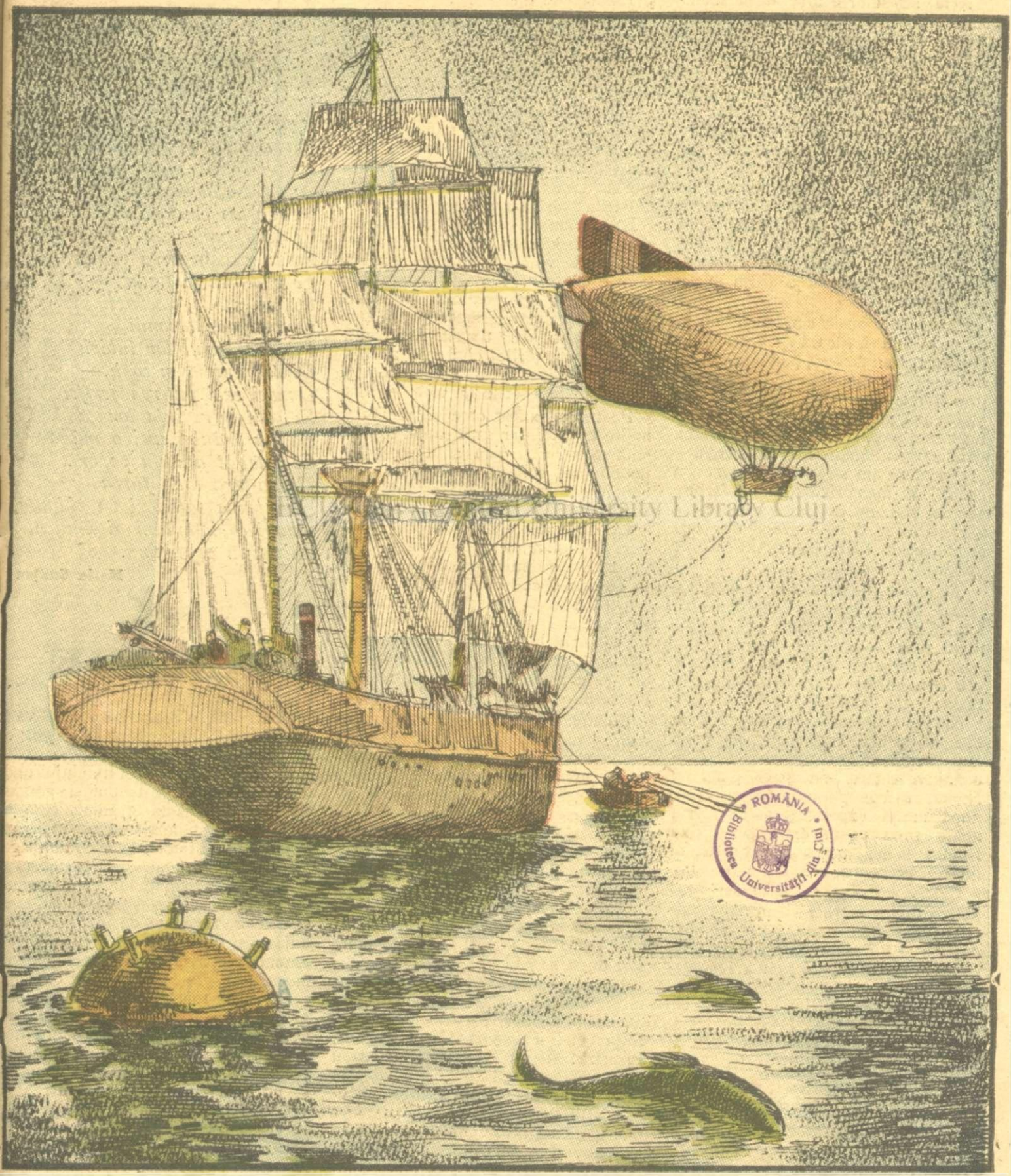

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei, în străinătate de un an 200 lei.

Clipe de groază. — (Vezi explicația în pag. 7).

ARTA SCRISULUI

Mulți cred că-i ușor să scrii, adică să compui o poezie, un articol sau să alcătuești un studiu.

Arta scrisului e arta de a manifesta gândirea și de a înșira ideile prin litere, semne mici convenționale.

Prin arta scrisului se propagă ideile, curente și se conservă tezaurul gândirii și al sentimentelor omenești. Toată cultura și civilizația noastră dacă n'ar fi fost scrisă și transmisă din generație în generație, ea ar fi dispărut.

Aproape de zece mii de ani, de când s'a manifestat civilizația chineză și egipteană, oamenii au început să scrie.

Scrisul e un conservator al bunurilor spirituale omenești și un minunat educator.

Fiecare din aceia cari au o educație și o cultură aleasă își descriu experiența ce-au făcut-o, patimițe ce i-au frământat și gândurile ce le au trecut prin minte. Scriind, oamenii își disciplinează gândurile, își domină sentimentele și și fac educația spiritului, dându-i continuitate și persistență.

Oricât ne-am strădui să facem un calcul, să memorizăm o convorbire sau un sfat, nu răușim dacă acestea nu le scriem și nu le vedem înșirate și expuse în litere pe hârtie sau pe altceva.

Memoria noastră are nevoie de semne ca să reție mai bine și pentru mai mult timp impresiile ce vin de afară și reflecțiile ce le facem.

Arta scrisului e un dar al naturii, e o concentrare și o efortare intelectuală.

Nu pot toți oamenii să cugete mult și bine și mai ales nu pot toți să exprime în fraze frumoase, clare și definitive ceace simt și ce gândesc. Numai foarte puțini oameni culti, după multă experiență și exercițiu, ajung să și poată exprima și fixa frumos și definitiv în forma scrisului tot ce-i preocupă.

Cei ce știu să scrie sunt rari și ei au o valoare morală și un capital de cunoștințe mai mare decât ceilalți, deși se poate să nu fie apreciați cum trebuie pentru superioritatea lor intelectuală.

Scriitorii se deosebesc între ei prin felul lor de a scrie. Unii au viziunea plastică, adică sunt epici, alții au sensibilitatea intensă și profundă, adică sunt lirici. Unii au simțul culoarei, al perspectivei și al minuțiozității, alții sunt lirici și simetrici. Unii sunt frivoli, comici și glumeți, iar alții serioși și pesimiști. Unii sunt vîguroși, alții superficiali.

Scriitorii sunt variați ca și natura și ei reprezintă toate aspectele vieții și toate curente sociale. Prin ei înțelegem

mai bine natura și viața. Ei sunt singurii și adevărații mijlocitori cari ne explică sensul lucrurilor, al faptelor și raporturile dintre ele.

Popoarele cari n'au avut scriitori au fost masse amorfe și au pierit, pentru că factorul cultural care menține consistența indivizilor sociali, le-a lipsit cu desăvârșire.

Știința, arta, adică cultura și orice progres, sînt datorite numai scrisului. Continuitatea nu se poate face decât numai prin scris, iar soliditatea morală a unei națiuni depinde de modul cum știe să respecte pe scriitori.

La popoarele primitive scrisul era ceva sacerdotal și mistic, fiindcă el reprezintă voința zeilor și explica tainele naturii. Această adorațiune pentru scris s'a menținut totdeauna și dovedește marea importanță a gândului săpat sau tipărit. Azi oamenii din toate țările civilizate au respect deosebit pentru scrisul bun și pentru toate operele de artă.

Poate au existat oameni geniali și multe talente, dar prin faptul că n'au știut să scrie și n'au știut să și impodobească sufletul de bogăția spirituală a altora, ei n'au fost folositori semenilor și s'au pierdut fără urmă.

Cel ce știe să scrie capătă încredere în el, fiindcă își poate manifesta, în expresiile limbei, preocupările sale în domeniul ce-l interesează.

Scrisul fiecăruia este oglinda sufletului său propriu. Nimic nu trădează mai bine și mai mult inteligența și prostia, ingeniozitatea sau sau șiretenia, mișelia sau avântul ca rândurile scrise.

Epitafurile strămoșilor noștri romani, incrustate pe pietrele cari s'au găsit în Dobrogea, în Basarabia și în anumite regiuni din România întregită, sunt exemple clasice în aceeași privință. În aceste inscripții, fiecare individ își exprima ce-l durea, în ele vezi omul, epoca în care a trăit, situația ce ocupă și gradul de cultură.

Nimic nu arată mai clar ceace ești și ceace poți ca aceia ce scrii. Judeci omul după vorbă, după fapta sau după scrisul lui.

Poate de aceia generalii mari, oamenii politici însemnați, inventatorii geniali — Caesar, Frederic cel Mare, Napoleon I, François Guizot, Cavour, Bismark, Macaulay și Kogălniceanu și Take Ionescu la noi — toți au fost în același timp și mari scriitori, fiindcă e cu neputință ca o bogăție mare interioară să nu și găsească în afară expresivitatea adecvată.

Scrisul tipărit a fost în toate timpurile mirajul spre care au fost atrași toți cei ce au avut veleități de glorie postumă.

Prin arta scrisului te consolezi, redai cum te pricepi mai bine și mai frumos ceace te doare sau te bucură și ceace crezi că-i bine și util pentru cei cari te citesc.

G. T. Niculescu-Varone

ARDELENILOR

*Mama țară și-a'ncins brăul
Sărbătoarei și vă chiamă,
Dragi copii orfanii ai muncii
Ațițiți vă de mamă,
Dragostea ei creaincioasă
Ce prin lupte, v'a fost far,
Indulcească'n firea voastră
Ce e aspru și amar.
Umbre sfinte, voevozii
Omorâți de tăcomii
Vor da harul lor iubirii
Dintre mamă și copii.—
Domni eroi puterea jertfei
Și ostași credința lor
Să nu frângă nici o mână
Ce-a legat azi un popor...
Mama-țară lasă furca
Și-a prins salba și vă chiamă,
Dragi copii orfanii ai muncii
Ațițiți-vă de mamă.*

Maria Cunțan

UMBRE

Era seară, o seară blândă de vară, cu miresme îmbătătoare de rășină de brad și fân coșit.

În pervazul ferestrei hotelului unde venisem să recreez trupul și gândul, priveam de sus în grădină cum se învârteau, se plimbau și se întalneau numeroșii vizitatori, și ascultam șoptul nedeslușit al conversațiilor, al risului, al exclamațiilor care formau un fel de vuet înăbușit. Pe aleele largi și netede, luminate de razele blânde lunare, și de acelea mai brutale ale luminei electrice, o mulțime elegantă mișuna.

Părea că toată lumea aceea era imaginea omenirii fericite, că nimeni nu avea griji, nevoi; că și dăseră tot întâlnire pentru a se fali de luxul pe care îl desfășura, pentru a căuta să se întreață în vanități și punerea în vedere a tuturor calităților cu care se credeau dotați de natură.

Ce fericită ar fi omenirea dacă ar fi menită să trăiască tot în acel câmp feeric, liniștitor, unde ecoul nu repetă decât răs, vo be galante e făgădueli de fericire și suspine extatice!

INTERIOR

Priveam de sus, și acele imagini treceau pe lângă mine le vedeam urmate de aproape de o altă lume de feerie, lume inexistentă materialmente, dar totuși lume ironică și batjocoritoare: lumea umbrelor!... Toți acei fericiți erau urmași de aproape de nedespărțitele lor umbre.

O, ce de mai forme curioase în acea lume efemeră! Acilea umbrele lungindu-se în chip nemăsurat păreau că cuprind lungimea întreagă a aleii, acilea scurte și groase parcă erau văzute prin acele oglinzi care lătesc imaginile, altele alergând în fața celor cărora aparțineau păreau că le arată calea. Și toate aceste umbre cu gesturi degenerate și caraghioase mimaui pe ale viețuitoarelor mândre și vanitose care se credeau stăpânitoarele pământului.

Privindu-mă gândeam că tot atât de umbre erau și pompoasele figuri care mișunau în grădina hotelului ca și umbrele lor. Și mâine, poimâine când vor păși acel loc, chemate de nevoile vieții, vor pleca din acel cadru fermeccător pentru lupșa cerințelor brutale ale cărnei lor trufașe, și apoi se vor muta, își vor lua sborul spre locuri necunoscute, desbrăcate de podoabele bogate și de aceea a cărnei lor nesățioasă.

Cam melancolică m'am retras de la fereastră și m'am uitat în jurul meu.

Pe peretele alb al odăii mele umbra mea mă privea și eu pe ea asemenea. Sveltă și grațioasă îmi plăcu!

Incepui o mimică interesantă cu gesturi variate. Schițam fel și fel de atitudini: eram acilea o statuie antică, acilea o dansatoare care în mișcări de o ușurință și de o grație neîntrecută mă fermeca. Prietena mută care mă imita și mă distra, îmi denatura din când în când mișcările dându-le un ce comic sau diform care mă făcea să pufnesc de râs.

De câte ori și în viață, gesturile noastre nu ne duc la rezultate cu totul altele de cât cele așteptate! Câtă bufonerie și în viață! Dar vremea trecea în fața aceluia actor neașteptat; deodată lampa se stinse în odă și rămăsei în întuneric, era ora unu noaptea când se stinge lumina electrică.

Cam surprinsă rămăsei câte-va clipe nemșcată, dar nemșcarea se transformă în tcr incmenală când în fața mea băzui iar o umbră!

Un fior mă cutremură și simții un fel de înțepături la rădăcina părului.

Umbra de o formă vapoasă ca fiind croită dintr'o ceață ușoară răspânda o foarte slabă lumină fosforescentă. După prima impresie, mă reculesei!

— O! umbră, zisei eu, oricine vei fi, bine ai venit; poate mă voi împăca cu tine mai bine decât cu acelea care le văzui în parc învățându-se fără rost. Mi-ei spune, cred lucruri interesante din lumea unde desbrăcați de această carne pieritoare, trufașe și

*In haosu-mi lăuntric de-i vrea ca să te-afunzi
Învăluște-ți ochii cei negri și profunzi
Învăluște-ți ochii și nu vei mai vedea
Nimic prin învelșul mai des ca o perdea.
Atunci o să-i apară abia ochiului tău,
Icoana 'ntunecoasă a negrului meu hău.
Dar pe-ale mele piscuri cu vârful ca de furci
Înalte și-ascuțite, să nu'ncerci să te urci.
E aiât de greu urcușul ce însu-ți nu-l făcuși
Că nimenea nu face asemenea urcuș.
Ci dacă vei vrea totuș cândva să te 'ncumeti
Să faci un drum pe care nu l fac ceilalți drumeti,
Și de-ai să'ncerci vre-odată pe propriul tău risc
Și mâna sgârâindu-ți să urci până pe pisc,
Acolo răspiățită de trudă ai să fii
Prin zâmbetul cel vesel al botții sideși;
Prin pomii ale căror vechi rădăcini cobor
În țărână adânc, și'n aer opresc paserea 'n sbor,
Prin buncucvântarea cu care eu te chem
Să îngenunchi ca'n ceasul cel sfânt de requiem.
Și-o să-ți aduc aminte ca'n ochi-ți suferinzi
Tu trebuie iubirii făcîie să-i aprinzi.
Cun vânt ușor pe frunte atunci am să te-alin
Ca sufletul tău vesel să fie pe deplin.
În păr și-o sufla vântul și'n frunzete din pomii;
Și asemenea cu cetatea fățarnicej Sodomii
Prăpastia 'nainte-ți deschisă-o vei zări
Ca o imensă pânză văpsită 'n alb și'n gris.
Dormi-vei pe mușchi moale, alături ca să fim,
Și-o să te ocrotească în vis un serafim.
Când dimineața însă o să sosească-apoi,
Din sufletul meu mila s'o scurge pic cu pic
Și stânca mea cea aspră în două s'o despice.
Și cum proörocul Iona fu înghitit de-un chit
În fundul stânței mele și eu am să te 'nghit.
În veci vei sta acolo ca 'n mutul sarcofag
Iar sus va bate vântul prin trunzele de fag...
Și-acum alege-ți dacă mai trebuie să urci
Pe piscuriile mele cu vârful ca de furci.*

Ioan Ciorănescu

vecinic legată de pământ, suntem robiți ei, și numai ei, hrănind o și slăvind-o.

Pentru pretențiile ei vulgare, ne înjosim; pentru instinctele ei de conservarea și de reproducție ne facem infami!

Oare este o lume unde scuturându-ne de această îmbrăcăminte greoaie sufletul nostru putea-va pluti în ether ușor și vioiu ca fluturele scăpat din hrisalidă? Or tu nu ești de cât o părere a creierului meu infierbântat!

Spune-mi este o lume unde răul să nu domnească, crima să nu se săvârșească, nesățiuul tuturor vițiilor să nu existe? O lume unde sufletul dacă există 'n adevăr, respiră nesugrumat de materia cu care se 'ncarcă când

vine pe pământ!

O! umbră, ești o ironie a minții mele îmbătățită de imaginile pe care le privii pe geam, or ești un suflet cu adevăr-t? Manifesta printr'un semn existența ta.

Tăcuil..... inima îmi bătea cu putere, așteptam!

Deodată umbra se plecă spre mine și simții o sărutare caldă, blândă, drăgăstoasă, pe fruntea-mea.

Un fior de o fericire care nu simțisem de mult mă cuprinse, și recunoscu în acel sărut supraomenesc pe mama.

...Închisesem ochii în acea clipă de duioșie; când îi deschisei erezam singură. Singură, dar mândră și fericită că aflasem secretul, marele secret!

Știam că după ce trupul se va înapoia în pământul de unde a eșit, suflul se va ridica în lumea dreptilor a olo unde nu este nici durere, nici suferință, ci viață fără de stârșit!

Eufrosina Pallă

Inbolnăviri de toamnă

*Inchis în casa de 'ntineric ca s'ascult
Cum bat din aripi vulturii când pier
Incep să văd din porțile de fier,
Sub care mi s'a prăbușit de mult,
Și cântecul și năzuința toată!*

*Eu de mai sunt și astăzi nu știu cine!
Cu ochii supși—cu buzele 'n ruine,
Trăesc trecutul unei plante moarte.
Din care poate unul dintre-ai mei
Inflamănzit și orb de sărăcie,
Și-a stors în trup, slăbit fără să știe
Tot viermele din rădăcina ei!...*

*Și viermele s'a cuibărit în mine
Și-mi roade în trup ca 'ntr'un mor-
mânt de ceară
De-acum încolo, nu mai cred să piară
—Eu am rămas de mult și fără mine!*

*Prietenă cu față roză și zâmbiri
Cum numai sfinții poartă pe obraz,
Îți mulțumesc de bunul tău răgaz
Dar, nu mai știu ce-i cântec de iubire.*

*Indreaptă-ți pași, unde vrei de-acum
Mi-e trupul plin de-o toamnă grea
și ree;
Învăț-te pe aci a nu mai trece,
Și-ascunde-ți amintirile sub scrum.*

*Căci eu, de-aci din casa de 'noptare
La cel dintâi semnal de clopot plâns,
Privi-voi lumânarea ce s'a stins,
Și cioclii, mă vor duce la 'ngropare!*

George Nutzeșu

Conservarea florilor naturale

Iată un mijloc experimentat pentru a păstra mai multe zile florile proaspete.

Mai întâi, tăiem din nou cu foarfecele vârfurile cozilor după care, punem florile într'un vas unde am amestecat următoarele substanțe aflătoare la îndemâna ori-cui:

Apă curată proaspătă	1 litru
Săpun ordinar în feliuțe	30 grame
Sare de bucatărie	3 grame
Borax praf	2 grame

Florile trebuie scoase în fie-care zi din soluție cojile spălate sub robinet și pu-se la loc. În acest chip putem avea flori proaspete mai bine de o săptămână.

G.

Povestea Căpitanului Pol

Cine n'a cunoscut pe căpitanul Pol din Art'erie?

Un om ca dânsul, cu firea lui deschisă, cu caracterul lui solid, în plus cu o inimă de aur, nu putea să rămână necunoscut, mai ales într'un oraș ca B. unde ca în mai toate orașele de provincie, oamenii aleși, acei cu calități sufletești superioare, sunt atât de rari.

Ceia-ce însă mărise renumele căpitanului, era talentul lui de povestitor, remarcându-se prin repezeciunea cu care născocea din senin, cele mai interesante istorisiri.

Era știut că în ziua când Căpitanul Pol, trecea pragul cafenelei „La Regal”, unde se angajase anume o sală de lectură, care servea și pentru conferințe, adesea chiar și pentru intruniri publice, toate mesele se ocupau pe dată și cei ce soseau mai târziu, se multumeau să stea și în picioare, așteptând să se dea semnalul mult dorit, al trecerei în zisa sală de lectură, că să asculte pe căpitan, să i soarbă cu lăcomie fie care vorbă ce-i eșea din gură.

Se dusesse pomina de căpitan, ca de popă tuns.

De-ai fi întâlnit pe stradă, chiar pe cel mai nebagat în seamă picuș, și l'ai fi întrebat dacă cunoaste pe căpitanul Pol, numai decât ai fi zărit în figura lui, cea mai mare satisfacție sufletească, ochii licărindu-i de-o bucurie taintrică, ce dovedea ce mulțumire îi făcea cel ce-l întrebase și pe dată îți dădea răspunsul cu cea mai mare siguranță în glas.

— Da îl cunosc și știu unde șade. Pof'țiți cu mine domnule, că numai decât vă scot eu la domnul căpitan.

Se vedea lesne, de câtă dragoste se bucuria căpitanul în localitate dacă și prichindeii de o schioapă, se interesau de el, neștiind cum să-și exprime bucuria, mulțumirea sufletească, atunci când li se ivea ocazia de a-l servi și de ai aduce foloase pe orice cale. Venit de curând în orașul B. câtă vreme îmi aranjase casa, nu putui să ies în oraș.

Odată însă, casa rânduită nimic nu mă mai putea opri de a vizita orașul, de a începe să fac cunoștințe, mai ales cu acei dintre notabilități, cu care eram obligat să am un contact mai direct.

Mi-amintesc destul de bine, că într'o seară — e a într'o Sâmbătă — luasem masa mai de vreme ca de obicei, și cum nevasta era foarte ocupată cu aranjarea camerei și a pivniței, eșii în oraș, și ca toți oamenii care se respectă, îmi îndreptai pașii „La Regal” cea mai mare cafenea din oraș, unde se întâlnea toată elita societății. Cafeneaua era luminată à giorno. Prinire draperiile groase de lăpuș,

care acopereau ferestrele, nu se putea zări nimic înăuntru, așa că măcar că colindasem pe la toate ferestrele, totuși nici într'un loc, nu dădui peste acel colț fericit de perdea ridicată, care să-mi permită a sonda interiorul.

Un sgomot confuz de voci, pătrundea până afară, întrerupt din când în când de câte un hohot de răs mai puternic.

Nu știu cum, dar eu care vizitasem cele mai impozante localități publice din capitală, fiind deprins cu fel de fel de lume, în momentele acelea simțeam un fel de jenă amestecată cu oare care doză de timiditate, și nu mă puteam hotărâ să intru înăuntru, deși pornisem de-acasă cu acest gând.

Care să fi fost cauza acelei n-hotărâri care a pus stăpânire pe suflul meu în acele momente; nici atunci, dar nici ală dată nu mi-am putut-o explica.

Continuai să măsoz trotuarul, în sus și în jos, ferindu-mă pe cât îmi era cu putință, de acei trecători care-mi eșeau înainte, când dintr'o parte, când din cealaltă a străzei.

Mă mustram în mine de atata lipsă de curaj, de acea lipsă de vo'nță care mă făcea ridicol în proprii mei ochi.

Și numai în urma asprei morale ce-mi adresasem, putui în sfârșit să mă hotărâsc și cu pași mai siguri mă îndreptai spre ușă, apăsai pe mâner și intrai.

Un fum acru gros, îmi izbi fața, la primul pas ce-l făcui în cafenea, iar lumina orbitoare a becurilor electrice, mă sili să duc mâna la ochi, în care simțeam împunsături iuși ca de ace.

O tăcere adâncă se făcu în cafenea, luând locul tumultului de până atunci.

Toate capetele se întoarseră spre mine și nenumărate perechi de ochi, prinseră a mă săgeta cu priviri curioase, cercetătoare.

În dreapta, dela masa pe lângă care treceam, un domn înalt, bine făcut, cu o barbă mare neagră, ce încadra minunat figura lui inteligentă, în care sclipeau doi ochi negri frumoși, se ridică numai decât și întinzându-mi un scaun, mă invită foarte ceremonios să iau loc.

Mulțumii așezându-mă pe scaun și nu'mi putui ridica privirea uimite de chipul aceluia domn care mă tutuia atât de famiciar și care mi se părea atât de cunoscut.

Probabil că-l mai văzusem unde-va. Îndoelii ce-și făcuse loc în suflul meu răspuns numai decât, domnul cu barba neagră:

— Cum, nu mă mai cunoști? Și strângându-mi mâna prietenos, se recomandă, Ionescu!

Ionescu?!

Rămăsei trăsniț. N'am cunoscut tu

viața mea nici un Ionescu cu barbă neagră!

Dar nu rămăsei mult în incurcătură, căci domnul cu barbă neagră se explică:

— Imi inchipui mirarea ta. Când ne-am cunoscut acum 12 ani în Finanțe, eram fără barbă. Eu sunt Ionescu arhivarul. Nu se poate să nu mă mai cunoști, când am fost colegi la statistică 8 ani întregi!

În clipa aceea în care Ionescu îmi vorbea, o ceață groasă par'că mi se ridică de pe ochi, și prinsei a recunoaște în Ionescu acesta cu barbă neagră, pe acel Ionescu fără barbă, pe care l'am cunoscut la Ministerul de Finanțe.

Prinsei a râde cu hohot.

— Bine dragă — luai eu vorba — cine să te mai cunoască cu o barbă așa de mare și după atâția ani de despărțire?

„Mi-amintesc perfect când ai părăsit statistica și ai eșit în serviciul exterior al Finanțelor. Mi se pare că erai controlor fiscal, dacă nu mă înșel?”

— Da, controlor fiscal, aprobă Ionescu

— Mă bucur, reluai vorba, că mi-am găsit un prieten în acest oraș, unde sunt străin, necunoscut de nimeni.

„Fă-ți datoria dar Ionescule și recomandă-mă.”

Și recomandările începuseră chiar de la masa unpe mă așezasem și de aci trecând pe rând cu Ionescu pe la toate celelalte mese, ajunsei în câteva momente, să cunosc aproape întreaga societate mai de seamă a orașului B.

După ce mă așezai din nou la masă pe care o părăsisem cu câte-va minute mai înainte, începui să conversez cu Ionescu, despre tot și toate ce și le pot spune de doi prieteni care nu s'au văzut de multă vreme, când la un moment dat, văzui cu mirare cum capetele tuturor se întorc din nou spre intrare, ca și atunci când venisem eu.

Pe ușa larg deschisă, își făcu apariția, un domn cam de 50 ani. de statură potrivită, bine legat. cu talia sveltă, ținând cu mândrie vădită, pe un gât de taur, un cap nu tocmai mare acoperit cu păr des cărunt, cu o frunte înaltă și frumos boltită, sub care luceau fosforescent, luminile a doi ochi negri, a căror sprincene stufoase se uneau între ele, încăleându-i nasul.

Salutând în dreapta și în stânga cu un aer protector, și aruncând din când în când, câte un surâs binevoitor, se îndreptă țanțoș, călcând apăsat pe călcăe, spre fundul cafenelei, unde luă loc la o masă mare acoperită cu un postav verde închis.

— Căpitanul Pol, imi șoptia la ureche, prietenul Ionescu!

Un tablou din viața Macedoniei

Tabloul pictorului grec Ralli, din lucrările căruia am mai reprodus în *Universul literar* și intitulat: „Devastarea” ne duce cu ima-

sericilor și ale locuitorilor bogați, omoară pe acei care le rezistă în întreprinderile lor și batjocoresc femeile și fetele furate din casele soților și părinților lor.

Tabloul reprezintă o scenă din această viață de vecinic zăbucium

RALI: DEVASTAREA

ginația în Balcani, unde și azi ca și eri, se petrec aceleași scene pe care pictorul le-a prins așa de viu.

Nu este zi ca să nu auzim de bandele de comitații care devastează satele și pradă bogățiile bi-

și amenințare, ea redă un colț din suferințele pe care le îndură o lume întreagă și este evocator al știrilor ce zilnic le citim despre masacrele și devastările din Macedonia.

Chr. von Schmidt

„Vrei să-i faci cunoștință astă seară?”

— Nu! Cu altă ocazie, răspunsei pripit, mirându-mă singur de răspunsul scurt ce l'dădui așa fără să mă gândesc prea mult.

— Păcat imi răspunse Ionescu căci astă seară ai fi putut să vorbești mai mult cu el, de oarece e foarte bine

dispus și-apoi după cât știu, tocmai peste un ceas va trece în sala de conferințe spre a-și începe povestirea, atunci când sosește și acceleratul, cu care e vorba să vină maiorul Costea, cel mai bun prieten al său...

— Dragă Ionescule, intrerup eu, vorba, imi pare foarte rău că nu pot fi pe plac astă seară, dar sun

obosit peste măsură și mi-i imposibil să mai stau mult aci, unde aerul acesta îmbăcsit de tutun, îmi face grozav de rău.

În altă seară, sunt cu totul la dispoziția tă și-a prietenilor tăi, mai ales că s' foarte curios să aud, povestirile căpitanului Pol, despre care se vorbeste atât de mult în localitate.

Și strângând mâna lui Ionescu, salutând din cap pe noii mei cunoscuți părăsii numai de cât cafeneaua și luai drumul spre casă.

Peste o săptămână — Sâmbătă seara — iată-mă, printre cei dinții la întâlnire, așezându-mă la masa ocupată de Ionescu, care mi luase înainte.

Cu fiecare deschidere a uși, un mosafir nou intra. așa că după o jumătate de oră de la sosirea mea, cafeneaua „La Regal“ era literalmente plină.

Căpitanul Pol, care făgăduise în acea seară, una dintre cele mai frumoase povestiri, nu se lăsă mult așteptat.

Pe ușa ce tocmai se deschise, apărură statura lui impozantă, urmată de câțiva inși, între care și bunul său prieten, maiorul Costea.

Ca de obicei, când nu mai aștepta pe nimeni, căpitanul se îndreptă spre ușa din stânga cafenelei, care da în așa numita sală de lectură și ocupă locul rezervat anume conferențiarului.

Numai de cât, toate locurile fură ocupate și o liniște solemnă, luă locul tumultului de până atunci, fiecare spectator lungindu-și gâtul și ascuțindu-și urechile, ca să audă mai bine, să nu scape nici un cuvânt, din cele spuse de căpitan.

În picioare, înaintea pupitrului său, căpitanul își îndreptă puțin corpul potrivit și redingota care l' prindea de minune, largi gulerul dela cămașa care i dădea iluzia că vrea să l' strângă de gât și tușind de câteva ori ca să și dreagă glasul, începu povestirea cu vocea sa limpede, curgătoare:

— Prieteni! Încă din săptămâna trecută, v'am promis pentru astă seară, una dintre cele mai senzaționale povestiri. O poveste adevărată care mă privește personal.

„Cum însă în clipa de față, mă simt prea obosit, din cauza indispoziției ce m'a ținut încătușat toată ziua. îmi este peste putință s'o desvolt în fața dv. astăseară, căci ar fi prea mult de vorbit, dar vă promit solemn că Sâmbăta viitoare vă voi fi cu totul la dispoziție.

„Dv. însă, v'ati adunat aci ca să mă ascultați. Spre a nu abuza de buna-voință ce mi-o arătați, pentru astă seară, cu toate că după cum am spus, ma simt foarte obosit, voi încerca să povestesc ceva mai scurt, o întâmplare din viața mea, pe când eram la regimentul...

(Va urma).

Ion Holban

Oftând

*Sus pe deal mereu s'aude
Buciumul plângând la stână,
Iar o doină mai la vale
Jalea dorului și-o mână.*

*Printre crengile pădurii
Păsările cântă 'n cor,
Eu, străin, pribeag și singur
Merg călăuzit de dor.*

*M'am oprit la o răscruce
Lâng' un limpede isvor,
Si-am citit și-acolo jalea
Unui suflet plângător.*

*C'o privire ca din basme
Luna, limpede 'mi zâmbește,
Si nu știu de ce atuncea
Inima-mi la ea gândește!*

*Farmecul mereu se 'ntinde
Răul murnură 'nspre mal,
Numai eu suspin, și doina
Carc plânge din caval.*

*Iar târziu când zori zilei
Intunericul și-l strânge,
Buciumul în depărtare
Jalea tristă, vag și-o plânge.*

*Eu mă duc mereu 'nainte
Prin pădurile de fag,
Căci din urmă mă tot mână
Jalea unui dor pribeag!*

Anton Gurgu

Ai vrut să nu mă lași...

*Ai vrut să nu mă lași, pribeag,
Să bat al vieții drum...
În ziua 'n care fi-am fost drag
Ai vrut povara mea să porți
Să'mparți amarul tristei sorți
Al unei vieți ce-i scrum!*

*Uitând nevoi, uitând părinți
L'al dragostei parfum,
Curate-a inimei dorinți
Te-ai indenmat, încetinel,
Să-ți scoti din deget un inel
Și eu să-l port de-acum..*

*Când darul, inapoi, și-am dat,
De ce nu fi-ai împrăștiat
Al visurilor fum,
De mă păstrezi la tine 'n gând,
Când eu nu sunt, altcum
Decât un biet drumet de rând?!*

*Căci, azi în mintea mea se țes
— Și nu știu, singur, cum—
Dorințe pline de'nțeleș,
Mai pățimaș... tot mai deplin...
Fărădelegi dorinți ce-mi vin
Pe-alătura de drum,*

Grigore Constantinescu

Ignoranță, nepăsare sau răutate?

Sunt luni de zile de când urmăresc cu un interes mereu crescând, producțiunile literare semnate „Alice Gabrielescu” și publicate în diferite reviste literare.

Nuvele ca: „Emma”, „Magda”, „O carte de vizită”, „Note mărunte”, „Simple note”, „Pe marginea actualității”, și multe altele cari îmi scapă, sunt titluri puse în fruntea unor adevărate giuvaeruri literare, cu cari s'ar putea mândri ori-care dintre bătrânele literaturi occidentale.

Impecabile ca stil, de o surprinzătoare plasticitate, potrivite spiritului vremii și nevrozei cetitorului din ziua de astăzi, căruia trebuie să-i dai, just atât cât poate suporta, aceste producțiuni literare, deșteaptă în principiu o admirație entuziastă pentru opera în sine și în subsidiar, o curiozitate tot atât de mare, pentru persoana autorului.

Admirație firească! Din multe, una: E vreme îndelungată de când n'am mai citit pe unde-va, o mai lapidară și parcă 'n bronz turnată, caracterizare a personalității unui scriitor, ca aceia făcută de Alice Gabrielescu când vorbește de „Anatole France”:

„Înțelept plin de contradicții, prozator clasic cu fantezii minunate, eminent critic literar negând criticii orice certitudine, poet desavuându-și ver-surile, istoric și erudit perfect care nu posedă nici diploma de bacalaureat, comunist convins trăind în lux rafinat și într'o îmbelșugare de epicurian, France își mângâie pasiunea de cărți numai la clasicii vechi disprețuind cu totul cărțile moderne, inclusiv pe ale sale”.

Aere perennius.

„Povestiri pentru copii”, premiate de „Cartea românească” și editată de această instituție la 1920, sunt tot ce s'a scris mai dragălaș pe acest tărâm al literaturii.

Un alt lapă care merită să fie relevat. În primăvara trecută, Cartea românească publică patru premii a 3000 lei unul — suma nu are importanță — pentru cele mai bune „Povestiri pentru copii”. Din noianul de manuscrise, comisiunea însărcinată cu cercetarea lor, alege 3 pe care le premiază cu câte 3000 lei. Lucrarea înfățișată de Alice Gabrielescu și intitulată „Isprava lui Ursu”, e clasi-

ficată cea d'ntăiu și premiul acordat se dublează.

Cei pe cari îi pasionează politica financiară și economică „prin noi înșine”, sau „pașapoartele lui Filipovici” se pot dezinteresa și firese lucru este, să se dezintereseze de progresele înfăptuite pe fie-ce zi, în domeniul tinerei noastre literaturi. Dar este măhnitoare constatarea, că din toată pleiada tinerilor și talentaților noștrii scriitori, nici unul n'a găsit cu cale să consacre câteva rânduri, acestui extraordinar talent literar.

Din acest punct de vedere, este justificat titlul acestor rânduri.

Pe cât e de firească admirația pe care scriitorul acestei mici recenzii o resimte pentru opera autorului, pe atât de legitimă este curiozitatea de a ști, cine este *Alice Gabrielescu*.

Este acesta un pseudonim sub care se ascunde vre-un bărbat? Bănuiala este ușor răpită când din vălmășagul ideilor sănătoase, deși expuse cu o virilitate demnă de un maestru încercat în ale literaturii, alegi totuși și reții, acel „vecinic femeiesc” ce se desprinde cu o necăutată meșteșugire, din fie-care rând.

E tânără sau bătrână, urată sau frumoasă, scriitoarea care a stărnit în sufletul și în mintea scriitorului acestor rânduri, o atât de vie admirație?

S'ar părea la prima vedere, că nedumerirea n'ar avea în sine nici un fel de importanță.

În adevăr, de multe, foarte multe ori, te duci s'ascuți la un concert pe vre-o admirabilă cântăreață, de o reputație consacrată, dar pe care n'ai văzut-o nici-o dată. În clipa în care ropotele de apiauze salută intrarea artistei, ridici și tu privirea și.... un fior rece te străbate din creștet până în tălpi. La primele acorduri ale pianului acompaniator, pleci capul și nu-l mai ridici decât când totul s'a sfârșit.

Situațiune inversă. La acelaș concert vii s'ascuți tot pentru prima dată, pe aceeași artistă — dar vii târziu. Presupunând că est' ceva mai occidental decât semenii tăi, nu intrii pentru ca să nu superi pe nimeni. Prin ușa ușor întredeschisă, valuri de o sublimă armonie, îți izbesc urechea termecată. Ei bine, dintr'o mie de oameni în organizați suflatește, nu veți găsi măcar unul care să nu presupună, fără nici o contradicție posibilă, cea mai desăvârșită armonie între faptura exterioară a artistei nevăzute și între arta ei.

Am avut o adevărată strângere de inimă, când am găsit într'una din zilele trecute, pe culoarul unuia dintre marile noastre cotidiene, pe o tânără cam de vre-o 30—33 de ani, cu un manuscris în mână.

Un trup liliputaș, zgribulit într'o rochiță maron, ușor imblănită pe alocurea, capul înfipt între doi umeri osoși și ridicăți în sus a vecinică iar-

nă, cari se străduiau din răspuțeri să reție o pereche de foi, peste două șolduri inexistente, un născior turtit prins între doi ochi fugari și șireți, arcuiți de două sprâncene imbinatē, își dădeau exactă impresie a vizitatoarei singuratecelor cinematografe foburine din zilele de lucru, intovărășită în totdeauna de un bătrân decrepit.

Cum din vedere cel puțin, cunoșteam pe mai toate scriitoarele noastre, mă gândeam cu groază că aceasta ar putea fi singura pe care n'o cunoșteam.

Coșmarul acesta n'a durat prea multă vreme.

A fost o pură întâmplare care m'a convins din nou — spre mulțumirea mea—că în marea majoritate a cazurilor, Dumnezeu, când dă una, dă de toate.

Intr'una din zilele trecute, nu mai știu în care librărie, unul dintre scriitorii noștri de seamă, mi-a atras atenția asupra unei fete tinere, cam de vre-o 27 de ani, care căuta infri-gurată printre cărțile de literatură de curând apărute.

Înaltă și subțire, fină în limita posibilului, un păr ondulat ce încadra o frunte de gânditor, doi ochi nespuse de frumoși, fața de un oval clasic, peste care Dumnezeu a pus pecetea genialității—iată cine este *Alice Gabrielescu*, iată scriitoarea căreia, cel ce iscălește aceste rânduri, îi prevestește cele mai strălucite succese literare.

Willy

Strofe

*A venit iubito toamna
Cu alaiu de moarte flori,
Cu amurguri reci și sumbre
Și cu cerul plin de nori.*

*A venit iubito toamna
Cu îngălbenite foi
Ce cad triste pe cărare,
Și cu monotone ploii.*

*A venit iubito toamna
Și în cale-i s'au schimbat
Toate, toate... chiară ochi-ți
Azi mai mari la mine cal!...*

G. Nedeloa

Publicațiuni apărute ¹⁾

Mărgăritare publicațiune bilunară ilustrată pentru răspândirea operilor scriitorilor români. Numărul 1 publică povestiri de Ion Creangă ilustrate de Murnu.

¹⁾ Sub această rubrică vom face dări de seamă asupra tuturor lucrărilor literare ce ni se vor trimite în acest scop.

Clipe de groază

— Povestire —

de George G. Tudouse

— Vezi ilustrația din pag. 1. —

E o poveste adevărată care s'a petrecut de mult pe una din acele corăbii uzate dar încă trainice și care purta poeticul nume de Don Cezar de Bazan.

Așa dar pe vremea când se petrecea aventura pe care o descriem mai jos, corabia se imobilizase, în mijlocul golfului Gasconiei. Era o zi senină de primăvară. Nici un nor nu întuneca albastrul cerului și tot astfel nici o adiere de vânt nu încrețea valurile apei.

Erau patru zile de când dăinuia comedia asta, de oare ce tocmai pe vremea aceasta minunată motorul corăbiei se stricase complect.

Pentru moment echipajul nu prea era de plăns, fiindcă ne întorceam cu toții din Maroc și ne duceam la Brest cu niște mărfuri, fericiți că vom putea câștiga ceva.

De alt fel toată lumea era liniștită afară de bucătarul chinez Tu-Fun-Si care mergea de colo până colo luând seama la vasele cu mâncare.

De odată se produse o mișcare neobicinuită printre matrozi care umplu de groază pasagerii corăbiei. La câțiva metri de corabia împotmолită se afla o mină care înainta încet.

Toată lumea privea acum sfera aceea neagră de care depindea viața întregului echipaj

Spaima asta domni câte-va ore. Toți pricepuseră că moartea era inevitabilă. Mina se apropia încet. Era la vre-o douăzeci de metri acum de corabie.

De odată uruițul unui motor spin-tecă văzduhul. Era un dirijabil care plutea exact de asupra corăbiei.

Ceia ce s'a petrecut atunci a fost foarte simplu și foarte ciudat tot deodată...

Marinarii dirijabilului pricepuseră pe semne nenorocirea care pândea echipajul corăbiei, căci în clipa aceasta căpitanul debarcase pasagerii într'o barcă spre a ușura corabia și tot astfel în speranța că cu ajutorul unei funii legată de catargul corăbiei, barca va reuși să urnească din loc epava aceasta împotmолită.

Aceiaș operație o făcu și echipajul dirijabilului.

După o muncă încordată de o oră iată că epava se mișcă din loc încet încet, în vreme ce peste câte-va clipe un zgomot puternic răsună de-odată.

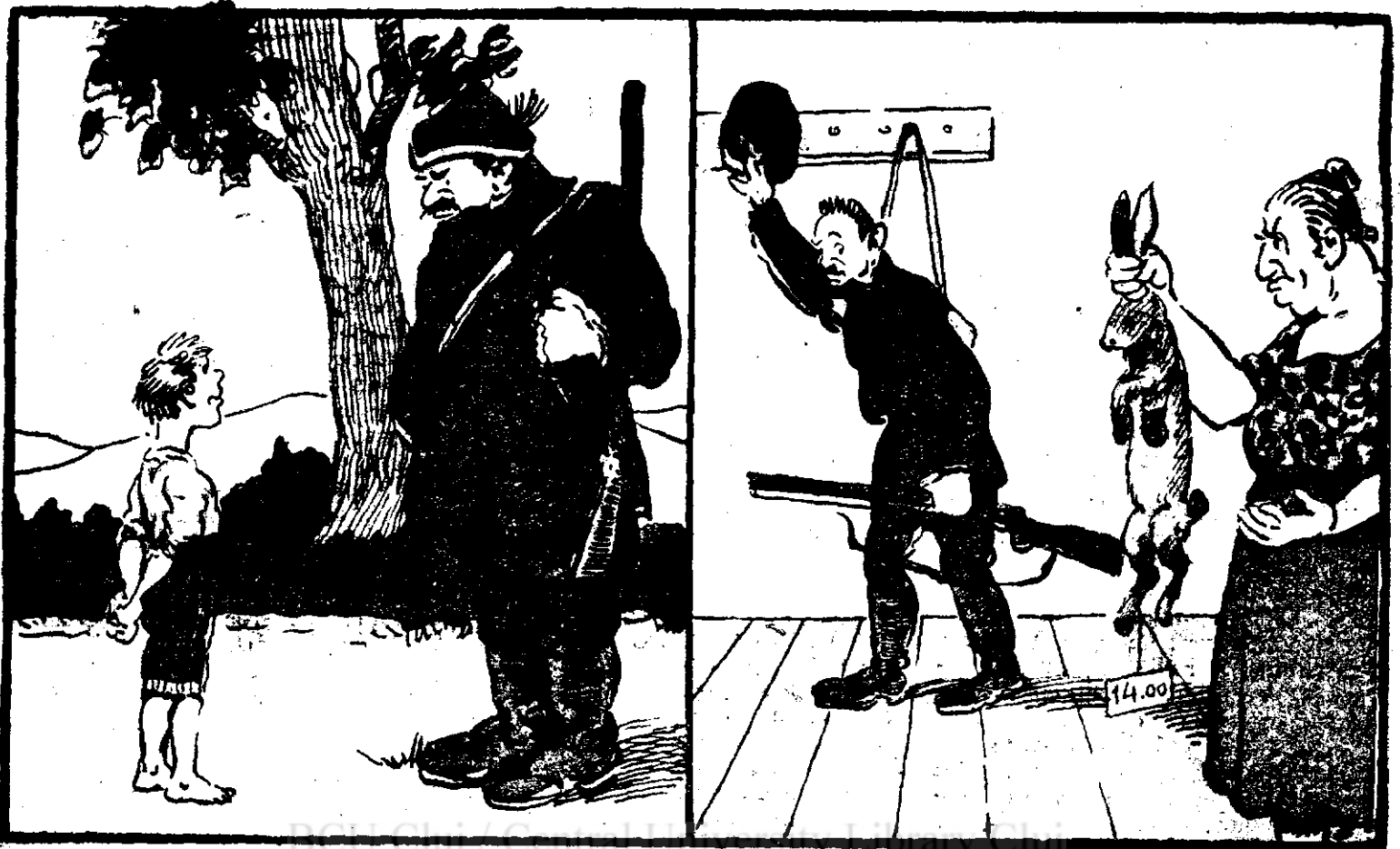
Era mina care făcuse explozie la câțiva metri de corabie, lovindu-se de o stâncă fără să omoare însă pe nimeni.

Echipajul de data asta era salvat

Trad. de C. A. I. Gh.

Nesiguranță

Prezență de spirit

— Dacă mi-ai aduci iepuri pe care am să-ți impuşc îți dau cinci lei.

— Da, dar n'ar fi mai bine să-mi dai banii înainte.

— Ce înseamnă 14 de piciorul iepurelui pe care s'ar că l'ar vânat ?

— Hm, heu... e ora la care l'am împuşcat.

UN DOLIU IN LOMEA INTELCTUALĂ FRANCEZĂ

În ziua de 12 Septembrie a. c. a murit la Pignau în Langnedoc, fulgerat de un motor electric apreciatul critic francez: *Marcel Azais*.

După ce a înfruntat cu bărbăție toate pericolele războiului, la care a luat parte activă, Marcel Azais moare în urma unui accident nenorocit în vârstă de 36 de ani, el care era imaginea vieții și a sănătății:

După talentatul romancier Raymond Radiguet, autorul celebrului roman „Le Bal du conte d'Orgel”, mort mai deunăzi în vârstă de 21 de ani, iată și un critic ca Azais care moare la 36 de ani.

Numele lui nu spune nimic la noi este prea puțin cunoscut și chiar în Franța.

Era un necunoscut. Nu numai că nu făcea nimic spre

a fi cunoscut, mai mult încă, făcea totul pentru a nu fi...

Venise într-o zi din ținutul său natal după răzdoi, la Paris și începuse să redacteze singur o mică revistă; pentru nici un folos material ci numai pentru plăcerea de a spune ce gândia...

Era bogat, liber, nu cunoștea pe nimeni și nici nu dorea să fie cunoscut. Chiar se plângea adesea de aceasta. În aceste condițiuni, nu este de mirare că rămas aproape necunoscut.

În paginile revistei sale, n'ar vorbit niciodată despre sine însuși...

Era bogat liber, nu cunoștea pe nimeni și nici nu dorea să fie cunoscut. Chiar se plângea adesea de aceasta. În condițiunile,

astea nu este de mirare că a rămas aproape necunoscut.

În paginile revistei sale, n'ar vorbit niciodată despre el.

Era nepărtinitor, de o ironie fină și ținea cu neclintire la ideile sale. Totdeauna liniștit sigur de sine, nu se aprindea niciodată căci știa că criticul, scriitorul, dispune de o armă mai teribilă de cât injuria...

«Pierderea suferită este ireparabilă, a spus Lucien Fabre... Cu adevărat ireparabilă....»

Victor Dumitrescu.

BON No. 2.

Pentru participarea la
tragerea a 50 de loturi
filatelice

Vizitați Cinema „VLAICU”

RULEAZĂ!

Filmele cele mai frumoase și instructive